

A blue-tinted photograph of a hand holding four cutouts of the digits 2, 0, 2, and 0, which together form the year 2020. The background is a solid blue color.

Koulutus Elämään Säätiö sr Toimintakertomus 2020

Koulutus Elämään Säätiö lasten ja nuorten hyvinvoinnin asialla

Vuoden 2020 poikkeustilanne vaikutti merkittävästi Koulutus Elämään- vierailujen toteutumiseen kouluissa ja päiväkodeissa. Me säätiöllä muunsimme onnistuneesti opetuksemme etäyhteyksin toteuttavaksi ja tavoitimmekin näin runsaan määrän oppilaita koronasta huolimatta. Kohtasimme vuoden aikana lähes tavoitemäärän lapsia ja mukaan opetusohjelmaamme liittyi myös uusia kouluja.

Näemme, että tässä vallitsevassa tilanteessa hyvinvoinnin edistäminen lasten ja nuorten keskuudessa on aiempaakin merkittävämpää. Koulutus Elämään- opetusohjelma tukee tätä laaja-alaisesti. On meille sydämen asia, että lapset ja nuoret voivat hyvin niin nyt tässä tilanteessa kuin tulevaisuudessakin.

Kiitos onnistuneesta vuodesta kuuluu säätiön henkilöstön lisäksi kaikille toiminnassamme mukana olleille vapaaehtoisille, rahoittajille ja yhteistyökumppaneille.

Parempi huomina tehdään tänään.

Sami Teikko
Toiminnanjohtaja

Johdanto

Koulutus Elämään Säätio sr toteuttaa lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa laaja-alaista terveystkasvatusohjelmaa, jonka keskiössä ovat terveelliset elämäntavat ja varhaiseen vaikuttamiseen pohjautuva ehkäisevä päihdetyö. Terveystkasvatusohjelma on suunnattu erityisesti 3-13-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen.

Vuoden 2020 tammi-maaliskuussa vierailimme kouluissa paikan päällä, mutta huhtikuusta alkaen toimintaamme toteutettiin etäopetuksena lasten siirryttyä etäkoulunkäyntiin koronaepidemian takia.

Lapset palasivat syksyllä lähiopetukseen normaaliin tapaan, mutta koulut ja päiväkodit eivät ottaneet vastaan ulkopuolisia koronaepidemian pitkittyessä, joten toimintamme jatkui etäyhteyksin toteutettuina oppitunteina.

Opetusohjelmamme muuntaminen etämuotoiseksi ja sen vaatimien teknisten valmiuksien lisääminen oli merkittävä muutos toimintavuoden aikana. Opetuksen digitalisointi lisäsi paljon henkilöstön ammattitaitoa ja laajensi osaamista sekä avasi uudenlaisia mahdollisuuksia lasten kohtaamiseen.

Poikkeustilansa vuoksi vuosi 2020 synnytti paljon uutta ja teimme kehittämistyötä aiempia vuosia enemmän. Perustoimintamme rinnalle suunnittelimme laaja-alaisemmin kohderyhmiämme kohtaavaa ja tavoitettavaa toimintaa. Muutoksista huolimatta opetussisällöt ja tavoitteet pysyivät kuitenkin samoina. Opetuksen keskiössä ovat ensisijaisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen, itsetunnon vahvistaminen sekä päihdeettömyyteen ja terveellisiin elämäntapoihin kannustaminen. Näihin tavoitteisiin pyrimme positiivisen pedagogiikan keinoin.

Perustehtävän toteutuminen kouluissa ja päiväkodeissa

Vuonna 2020 ohjelmaa toteutettiin lähi- ja etäopetuksena yhteensä noin 120 koulussa ja varhaiskasvatuksen yksikössä, joissa järjestettiin yhteensä 680 Koulutus Elämään -oppituntia. Lapsia osallistui toimintaan noin 15500.

Lähi- ja etäoppituntien lisäksi laadimme materiaalia luokanopettajien ja vanhempien hyödynnettäväksi. Tämä materiaali oli terveys- ja päihdekasvatuksen tehtävistä ja videoista koostuva kokonaisuus.

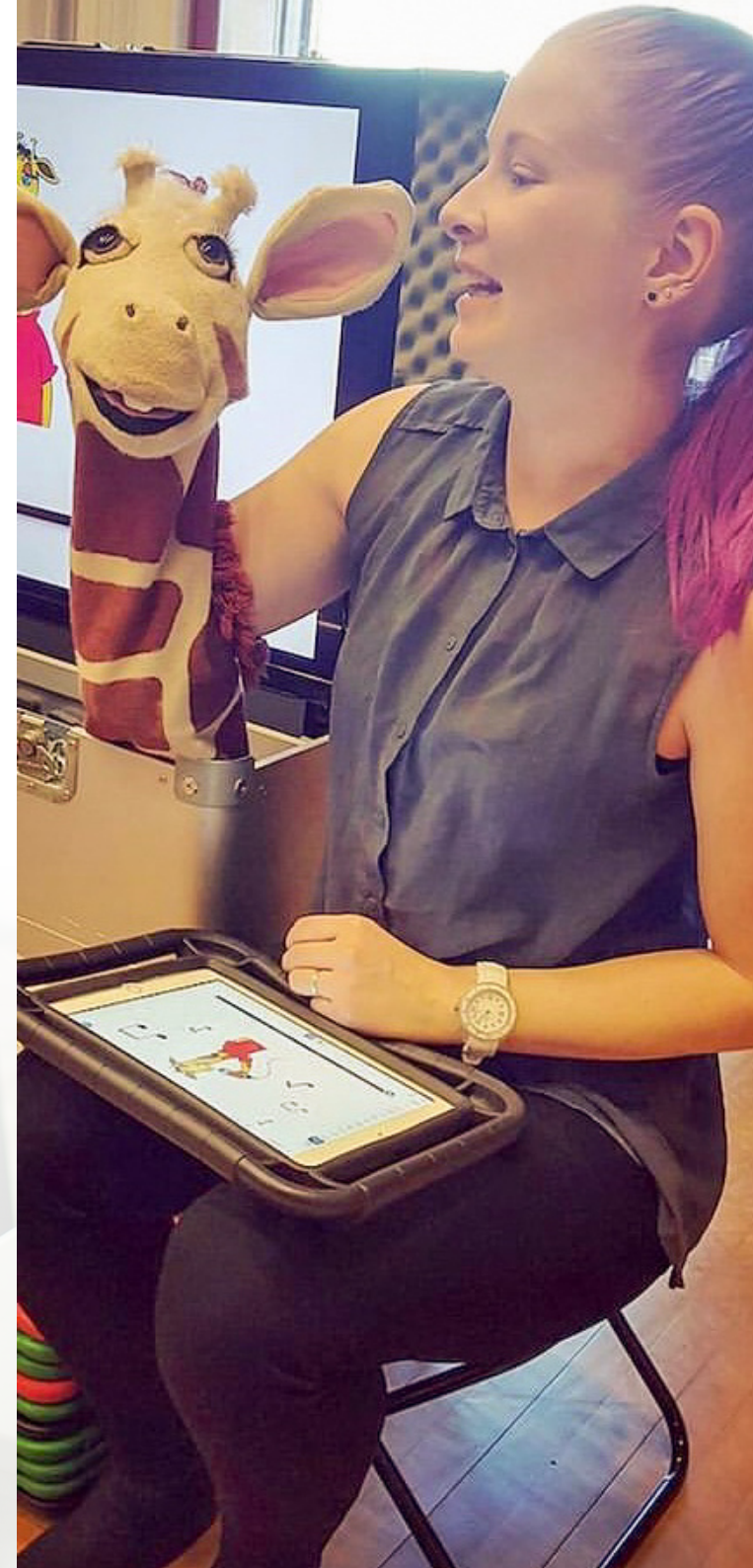
Toimintamme tavoitti lasten lisäksi noin 14 500 aikuista joko suoraan tai välillisesti. Tähän määrään kuuluu lasten vanhempien lisäksi 1300 kohdattua luokanopettajaa sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöä.

Toimintamme tavoitteena on edistää suomalaisten lasten terveitä elämäntapoja sekä ymmärrystä oman kehon toiminnasta ja sen ainutlaatuisuudesta. Ohjelman ydin rakentuu opetusohjelman ympärille, joka antaa lapsille tarpeellista tietoa kehosta ja sen toiminnasta kiinnostavalla ja helposti ymmärrettävällä tavalla. Terveyskasvatusohjelman ydinteemoja ovat ehkäisevä päihdetyö ja itsetunnon vahvistaminen sekä ravinto, lepo, liikunta ja jokaisen lapsen henkisen ja fyysisen ainutlaatuisuuden korostaminen. Tunnilla opettaja huomioi jokaisen lapsen arvokkaana yksilönä.

Opetusohjelma tukee monin eri keinoin lapsen positiivista suhtautumista omaan kehoonsa. Lapsia kannustetaan tekemään valintoja tietoisina niiden vaikutuksesta omaan hyvinvointiin. Ohjelman avulla pyritään vaikuttamaan elinikäisiin elämäntapoihin ja asenteisiin.

Opetus rakentuu pitkäjänteisyydelle, jolloin samat lapset pääsevät opetuksen piiriin vuosittain. Kullekin ikäryhmälle on suunniteltu oma, lapsen ikään perustuva pedagoginen lähestymistapa. Eri ikäryhmille suunnatut oppitunnit muodostavat yhdessä yhdeksän vuotta kestävästä opetusohjelmasta.

Oppimisympäristö on tavallisesta luokkatilasta poikkeava koulun tiloihin rakennettu Koulutus Elämään studioympäristö. Kaikki säätiön opettajat ovat saaneet erityiskoulutuksen Koulutus Elämään -ohjelman toteuttamiseen. Opettajat osallistuvat säännöllisesti säätiön järjestämiin koulutuksiin, joilla ylläpidetään opettajien ammattitaitoa ja tuetaan opetusohjelman kehittämistä.

Suomessa 3-13-vuotiaille ei ole vastaavaa pitkäkestoista, varhaiseen puuttumiseen pohjautuvaa terveystasvatusohjelmaa. Opetus tukee koulujen terveystasvatus tavalla, joka on myös ainutlaatuinen koko Pohjoismaissa. Vuonna 2020 Koulutus Elämään -oppitunteja järjestettiin seuraavilla paikkakunnilla: Espoo, Hamina, Helsinki, Hyvinkää, Jyväskylä, Järvenpää, Kangasala, Kauniainen, Kerava, Kuortane, Nurmijärvi, Oulu, Pornainen, Riihimäki, Tampere, Turku, Tuusula ja Vantaa.

Keväällä toimintamme muutettiin etämuotoiseksi ja syksyllä säätiö hankki tasokkaan välineistön, jotta opetuksen laatu voitiin varmistaa etätoteutuksenakin. Halusimme, että oppimisympäristö on mahdollisimman elämyksellinen etämuotoisuudesta huolimatta. Henkilöstön suunnittelu- ja kehittämistyön myötä opetussisällöt saatiin nopeasti muunnettua ja tunneilla onnistuttiin säilyttämään vuorovaikutteisuus sekä lapsia osallistava pedagogiikka. Koulujen kiinnostus etäyhteyksin toteutettuun toimintaan oli myönteistä, mikä helpotti ja edisti kohderyhmien tavoittamista. Verkossa toteutettavan opetuksen myötä kohtaamiset osin jopa lisääntyivät. Saimme mukaan toimintaan uusia kouluja ja tätä kautta kohdattavia lapsia ja nuoria, joita toimintamme ei ollut aiemmin tavoittanut. Digitaalinen toteutus mahdollisti toimintamme laajemmin maantieteellisesti.

Toiminnan arviointi ja tulokset

Keväällä 2020 otimme käyttöön uudet sähköiset palautelomakkeet opettajille ja oppilaille mitataksemme tuloksellisuutta ja tavoitteiden toteutumista aiempaa paremmin. Kysely suunnattiin etätunneille osallistuville 4.-6.-luokkalaisille sekä luokanopettajille.

Aiempina vuosina oppilaspalautteet ovat keskittyneet 6-luokkalaisiin lapsiin perusteena se, että tällöin he ovat todennäköisesti osallistuneet opetusohjemaamme jo useamman vuoden ajan ja voimme kartoittaa pitkäkestoisia vaikutuksia sekä lasten kokemuksia mukana olosta Koulutus Elämään -ohjelmassa. Kun palautekyselyn kohderyhmäksi valittiin 4-6-luokat, saimme laajempaa kuvaa sisällön vaikuttavuudesta ja myös nuorempien lasten kokemuksia tuntien mielekkyydestä ja aiheiden merkittävydestä. Tämä tieto auttaa meitä toiminnan kehittämisessä, mutta helpottaa myös tulosten vertailussa.

Kehittämistyön alla on kattavampi tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointi lasten päihde- ja terveysasenteiden ja hyvinvoinnin edistämisen mittaamiseksi.

Arvioinnin kehittämistyötä olemme tehneet, jotta voimme seurata vielä paremmin tuloksia suhteessa tavoitteisiin. Näiden seuranta- ja arviointimenetelmien kehittäminen alkoi vuonna 2020, kun pääsimme mukaan Kuntoutussäätiön toteuttamaan ARTSI-arvioinninkehittämistoimintaan.

Seurantamenetelmiamme avulla voimme osoittaa, että lasten päihdetietous lisääntyi ja opetusohjelmallamme oli vaikutusta lasten päihdeasenteisiin sekä heidän kokemukseensa oman terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisen merkityksestä. Toimintamme tuki koulujen toteuttamaa terveyskasvatusta ja seurantamenetelmämme osoittavat niin oppilaiden kuin kasvatushenkilöstönkin myönteiset kokemukset toimintamme tuloksista ja vaikutuksista.

Tekemiemme havaintojen pohjalta voimme myös todeta, että asettamamme tavoitteet vuodelle täyttyivät hyvin poikkeustilanteesta ja muuttuneesta toimintamuodosta huolimatta. Tunneilla toteutunut vuorovaikutus lasten ja luokanopettajien kanssa osoitti vuoden aikana kohtaamisten olleen merkittäviä ja vaikuttavia.

4-6-luokkalaisilta oppilailta saadun palautteen mukaan toimintamme opetussisällön mielekkyys asteikolla 1-5 sai arvosanan 3,5.

Palautteiden mukaan päihdetietous lisääntyi lapsilla 85% tunneillemme osallistuneilla.

Luokanopettajilta ja kasvatushenkilöstöltä saadun palautteen mukaan:

97,6% vastaajista oli sitä mieltä, että oppituntien sisällöt ovat ikäryhmille sopivia ja tukevat koulun opetussuunnitelmaa.

95% toivoi vierailujemme jatkuvan säännöllisesti koululla.

Viestintä, tiedotus ja toiminnan näkyvyys

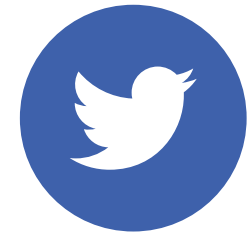
Vuonna 2020 toimintamme oli perinteiseen tapaan koulumaailmassa näkyvää. Etäopetukseen siirtymisen jälkeen tiedottaminen ja viestintä pyrittiin tilanteesta huolimatta pitämään ennallaan. Kouluissa järjestettävistä etäyhteyksin toteutetuista vierailusta tiedotettiin lasten koteihin välillisesti koulun kautta. Viestinnällä tavoitimme siis opetus- ja kasvatustalon henkilöstön lisäksi myös lasten vanhemmat. Vuoden aikana säätiön kaikista viestinnästä vastasi koko henkilöstö yhdessä.

Sosiaalisen median osuutta viestinnässä kasvatettiin entisestään. Some-viestintää, julkaisuja ja jakoja lisättiin sekä somemainonnan mahdollisuuksia hyödynnettiin. Keväällä toteutettiin Facebook-mainontaa, joka osaltaan tavoitti satoja ihmisiä.

Koulutus Elämään Säätiön käytössä olevista somekanavista Facebookin ja Instagramin merkitys on tärkein. Niissä myös yleisön määrä nousi vuoden aikana merkittävästi seuraajilla ja tykkääjillä mitattuna. Eniten yleisöä tavoittaneet julkaisut tehtiin maaliskuun aikana.

Säätiön viestintäkanavana toimivat myös alkuvuonna uudistetut verkkosivut.

Verkkosivuillamme oli vuoden aikana keskimäärin noin 4000 vierailua. Vuonna 2020 verkkosivuillamme julkaistu materiaali keskittyi paljon vanhemmuuden ja kasvatuksen tukeen. Julkaisimme lukuisia artikkeleita sekä vanhemmille hyödynnettävissä olevaa materiaalia. Keväällä julkaistun materiaalin keskeinen tarkoitus oli tukea vanhemmuutta ja perheyhteyttä koronatilanteessa sekä syksyllä julkaistu materiaali puolestaan antoi vanhemmuuden tukea tunnekasvatukseen. Kyseisiä artikkeleita julkaisimme lisäksi Väestöliiton Hyvä kysymys- alustalla, jonka kautta tavoitimme viestinnällisesti myös laajemmin yleisöä.

Educa-messut, uusi ilme ja Harold-veli

Alkuvuonna 2020 julkaisimme uuden Koulutus Elämään Säätiön logon, Harold-velin sekä uudistetut verkkosivumme. Toimintamme uutuuksia ja perinteisiä opetussisältöjämme esittelimme Pohjoismaiden suurimmilla kasvatus- ja opetusalan messuilla, Educassa tammikuussa. Messuilla kohtasimme opetus- ja kasvatusalan henkilöstöä runsain määrin. Tuoretta Harold-veliä pääsivät testailemaan niin aikuiset kuin messuilla vierailleet lapsetkin. Velin vastaanotto oli innostunut ja saamamme palaute pelistä oli myönteistä.

Interaktiivinen Harold-veli on suunnattu 4.-6.-luokkalaisten lapsille, mutta sopii myös hieman sitä vanhemmille tai nuoremmillekin pelaajille. Veli toimii Koulutus Elämään -oppitunneilla opetusvälineenä isompien alakoululaisten kanssa. Lisäksi olemme kannustaneet perheitä pelaamaan terveys- ja hyvinvointiaiheista veliä yhdessä. Rohkaisemme vanhempia keskustelemaan päihdeaiheista lapsen kanssa. Veli on ollut mukana toteuttamassa Suomen Vanhempainliitto ry ja A-klinikkasäätiö. Velin on rahoittanut Alko Oy osana vastuullisuustyötään.

Järjestöyhteistyö

Eri terveystieteiden ja verkostojen sekä yritysten kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa säätiön toimintaa. Yhteistyö on rajattu keskeisiin toimijoihin, joilla on suora yhteys perustyöhön. Yhteistyöllä karsitaan päällekkäisyyttä muiden toimijoiden kanssa sekä jaetaan omia ja käytetään hyödyksi muiden resursseja.

Eryteisesti mainittavia järjestökumppaneita, joiden kanssa teimme yhteistyötä vuoden aikana ovat Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry, Suomen Vanhempainliitto, Suomen NMKY:n Liitto ry, Parasta Lapselle ry sekä Väestöliitto.

Lastensuojelun keskusliiton jäsenenä säätiö pystyy seuraamaan ja vaikuttamaan lainsäädännölliseen työhön niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Olemme muun muassa mukana keskusliiton koordinoimassa perhekeskustoiminnan kehittämis- ja koordinoitihankkeessa, Perheet keskiöön. Lisäksi Koulutus Elämään Säätiön toiminnanjohtaja on keskusliiton hallituksen varajäsen kaudella 2018-2021.

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkostoon (EPT-verkosto) kuuluu 52 valtakunnallista toimijaa, jotka edistävät järjestölähtöistä päihdetyötä. Verkoston toiminnan kautta järjestöt edistävät ehkäisevästä työstä säädetyn lain tunnettuutta ja tukevat sen

toteutumista. Vuonna 2020 osallistuimme verkoston kampanjoihin; Tipaton tammikuu, Selvinpäin kesään ja Ehkäisevän päihdetyön viikko. Säätiön toiminnanjohtaja kuuluu verkoston puheenjohtajistoon ja toimii verkoston koulutustyöryhmän puheenjohtajana. Koulutustyöryhmä järjestää vuosittaiset Päihdepäivät, jotka vuonna 2020 toteutettiin poikkeuksellisesti verkossa.

Lasten terveystieteiden toiminta tukee ensisijaisesti ammattikasvattajia, terveystyötä tekeviä ja muita lasten kanssa toimivia. Verkoston vahvuutena on nopea reagointi ajankohtaisiin lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviin asioihin. Verkoston kautta säätiö on saanut julkisuutta ja päässyt osallistumaan valtiojohtoon tapaamisiin.

Elämäntaitoverkoston jäsenenä säätiö on osa asiantuntijoiden verkostoa, joka edistää nuorten elämäntaitoja.

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n jäsenjärjestönä säätiön työntekijät ovat osallistuneet Ehyt ry:n toiminnan ja strategian suunnitteluun. Säätiö osallistuu aktiivisesti myös Ehyt ry:n valtuuston toimintaan.

SOSTE ry:n jäsenjärjestönä säätiö on osallistunut Sosteen järjestämiin koulutuksiin ja verkostoihin. mm. arvioinnin kehittäminen, pienjärjestöjen verkosto ja toiminnanjohtaja verkosto.

Hyvä kysymys.fi on Väestöliiton ylläpitämä verkkopalvelu, jonne kumppani organisaationa tuotamme sisältöä. Palvelun tarkoitus on tuoda järjestöjen tuottamat palvelut ja vertaistuki kaikkien ulottuville.

Vuonna 2020 osallistuimme Parasta Lapselle ry:n Näe Hyvä Mussa- leirien toteutukseen. Lisäksi olimme vieraillemassa Elämäni Sankari ry:n Sporttisankari- leirillä sekä Nuorisokasvatussäätiön järjestämällä Tervis-leirillä Kuortaneella.

Yritys-, kunta- ja muu yhteistyö

Alko Oy:n kanssa olemme tehneet yhteistyötä vuodesta 2019 alkaen ja yhteistyön tuloksena julkaistiin 2020 Harold-peli lapsille. Lisäksi syksyllä 2020 aloitimme kehittämis- ja suunnittelutyön verkkosivujemme vanhempainmateriaalin laajentamiseksi. Tämän suunnittelutyön myötä lähdimme kehittämään alakouluikäisten lasten vanhemmille suunnattua podcast-sarjaa.

Yhteistyö kaupunkien ja kuntien kanssa on myös osa toimintaamme. Haminan kaupungin kanssa olemme tehneet tiivistä kuntayhteistyötä vuodesta 2019. Yhteistyötoimintaan Haminan kaupungin kanssa sisältyi vuonna 2020 Koulutus Elämään- oppitunnit kaikissa Haminan alakouluissa sekä lisäksi muun muassa ehkäisevän päihdetyön ohjausryhmätyöskentelyä.

Koulutus Elämään Säätiön merkittäviä yhteistyökumppaneita ja toiminnan tukijoita ovat alueelliset vapaaehtoistoimijat, kuten Lions Clubit, Rotary ja Inner Wheel -järjestöt. Toimintaamme Nurmijärvellä tukee merkittävästi paikallinen Inner Wheel ja toimintamme onkin alueen alakouluissa kattavaa.

Hallinto ja talous

Säätiön merkittävin rahoittaja on Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA), jonka kohdennetulla toiminta-avustuksella ylläpidettiin perustoimintaa; vakituisen henkilökunnan palkkaus ja opetusmateriaalien kulut. Yhteistyötä on jatkettu useiden kuntien, yksittäisten yritysten ja hyväntekeväisyysjärjestöjen kanssa, joiden tuki on kohdistettu paikallisesti yksittäisten koulujen tukemiseen.

Säätiön opetustoiminnan toteuttamisesta ja kehittämisestä vastaavat vakituiset opettajat ja toiminnanjohtaja. Henkilökuntaa on koulutettu sekä säätiön toimesta, Coram Life Educationin toimesta, että useiden kotimaisten yhteistyökumppanien taholta.

Säätiön strategisen linjauksen mukaisesti opetuksen on oltava vähintään yhtä tasokasta kuin opetettavissa koulussa. Opetuksen korkea taso takaa sujuvan ja hyvän yhteistyön osapuolien välillä.

Henkilömäärä tilikauden aikana

Tilikauden aikana säätiön palveluksessa oli keskimäärin 4 henkilöä.

Hallitukselle ei ole maksettu palkkioita ja toiminnanjohtajalle maksettua palkkiota ei eritellä. Toiminnanjohtajan tehtävät koostuivat hallinnosta, toiminnan kehittämisestä, varainhankinnasta ja opetustyöstä. Koordinaattorin tehtäviin kuului toiminnan suunnittelua, viestintää sekä arvioinnin suunnittelu- ja toteutustyötä. Säätiön palveluksessa oli kolme opettajaa, jotka ovat toimineet myös eri paikkakunnilla tarpeen mukaan.

Henkilöstö vuonna 2020:

Sami Teikko
Toiminnanjohtaja

Tarja Nuutinen
Toimistosihtööri

Riina Haapakoski
Päätoiminen opettaja

Pia Kosonen
Päätoiminen opettaja

Satu Carlson
Opetustoiminnan koordinaattori

Hallitustyöskentely

Säätiön hallitus on toiminut vapaaehtoisvoimin. Toiminnassaan säätiö on pyrkinyt vahvistamaan ja jalostamaan hallitustyöskentelyä edelleen. Tarkoitus on pitää säätiö alkuperäisessä, terveitä elintapoja ja lasten liikunniloia sekä fyysistä ja henkistä hyvinvointia edistävässä toimintamallissa. Säätiö on sitoutunut toiminnassaan kestävän kehityksen periaatteisiin.

Säätiön hallitus kokoontui vuoden aikana 6 kertaa.

Hallituksen uudeksi jäseneksi valittiin Pihla Meskanen, uudelleen valittiin Kirsti Gesterberg ja Tarja Lausvaara. Hallituksen puheenjohtajana jatkoi Kari Helaniemi ja varapuheenjohtajaksi valittiin Kirsti Gesterberg. Muut jäsenet ovat Raija Koivisto ja Soili Mynttinen.

Säätiön hallituksen strategisen linjauksen mukaisesti rahoituksen löytäminen yrityssectorilta sekä yhteistyön kehittäminen muiden järjestöjen kanssa, ja erityisesti yhteistyön konkretisoituminen käytännön tasolle, on tärkeää laajentumisen onnistumiseksi. STEA:n jaettavissa oleva avustussumma tulee seuraavina vuosina vähentämään merkittävästi Veikkauksen tulojen pienentyessä. Korvaavan rahoituksen löytäminen on ensiarvoisen tärkeää säätiön toiminnan turvaamiseksi ja laajentamiseksi.

Säätiön opettajien työssä jaksamiseen ja kouluttautumismahdollisuuksiin kiinnitetään edelleen enemmän huomiota.

Parempi
huominen
tehdään tänään.